

Resettiä kokeillaan kouluissa

*Kuvat Pii Ruutu ja
niiden käyttö kuvassa
esiintyvän lapsen suos-
tumuksella vain resetti
viestinnässä.*

Resetti on ryhmätoiminnan ja perheluokan mallinnus, jota kehitetään lasten ja nuorten kasvun ja hyvinvoinnin tueksi perusopetuksessa. Resetti-toiminnalla tuetaan oppilaita haastavissa kehitysvaiheissa hyödyntäen oppilaan ja hänelle läheisten aikuisten yhteistoimintaa, tilanteen jäsentämistä ja myönteisen käytöksen suunnitelmia. Mallia on kehitetty osana Saunalahden koulun Me-koulupilottia.

Tavoitteena yhteinen näkemys

Resetti on yhdistävä malli, jossa hyödynnetään useita lähestymistapoja ja menetelmiä. Sitä voi käyttää yleisessä, tehostetussa ja erityisessä tuessa, yksilötyössä ja ryhmäinterventiona. Toimintamallia voi soveltaa ja paikallisuus saa näkyä. Mallissa vahvistetaan lapsen myönteisiä ja toivottuja käyttäytymismalleja sekä aikuisten rakentavaa reagoimista lapsen haasta-

vaksi koettuun käytökseen. Taitojen opettelu on toiminnan keskiössä.

Resetti-toiminnan ydintä on yhteinen jäsenyys ja yhteistoiminta. Jäsennyksen avulla pyritään lisäämään yhteistä ymmärrystä lapsen tilanteesta, löytämään kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisumalleja sekä vahvistamaan vanhempien ja koulujen henkilöstön valmiuksia kohdata oppilaan oireilua.

Jos lapsella ja hänen läheisillä aikuisillaan on hyvin erilainen näkemys syistä, keinoista ja päämääristä, ei toivottavaa yhteisvaikutusta synny. Jos kaikki puuhailevat omasta näkökulmastaan käsin, voi se olla lapsen kannalta jopa haitallista. Yksi ajattelee lapsen hankalaksi koettun käytöksen johtuvan huomion hakemisesta, toinen turvattomuudesta ja kolmas hyvien tapojen puutteesta. Yksi vastaa lisäämällä ”kuria ja järjestystä”, toisen mukaan taas tulisi ”ymmärtää enemmän”. Aikuisten tulkinnat, keinot ja päämäärät ovat keskenään ristiriitaisia, mikä on lapsen näkökulmasta epäjohtonmukaista, hämmentävää ja vaikeasti ennakoitavaa. Resettissä hyödynnetään psykologi Ross W. Greenen perusajatusta siitä, että lapsi toimii oikein, mikäli osaa ja hänellä on tarvittavat taidot toimia oikein. Tästä tulkinnasta seuraa taitojen aktiivista opettamista.

Nopea ja varhainen puuttuminen koulun tasolla

Resetti-toiminnassa oppilaan asioihin voidaan tarttua varhaisessa vaiheessa, kun koulussa tunnistetaan haasteita. Tilanteen ei tarvitse huonontua ja perheen odottaa korjaaviin palveluihin pääsemistä. Kun toiminta tapahtuu luokassa tai koulussa, osallistujia ei valita esimerkiksi diagnoosien mukaan. Kynnys osallis-

tua madaltuu, kun toiminta tuodaan perheen lähiympäristöön eikä osallistuminen määrittele oppilasta tai hänen perhettään ongelmien kautta. Ensimmäinen kokeilun vaihe on osoittanut, että osalla oppilaista ryhmämuotoinen harjoittelu on vähentänyt tunnetta omasta erilaisuudesta. Toimintamallin kehittäjä Piia Ruutu Oppimis- ja ohjauskeskus Valterista ja ylilääkäri Kari Lappi HYKS lastenpsykiatriasta laskivat ennaltaehkäisevän Resetti-toiminnan kustannushyötyjä siten, että Resetti-toiminnan järjestäminen koulun tasolla maksaa tilanteesta riippuen jopa kuudenneksen vastaavasta toiminnasta erikoissairaanhoidossa.

Me-koulupilotti mallin kehittäjänä

Me-säätiön rooli toiminnan mahdollistajana on ollut ratkaiseva. Säätiön Me-koulupiloteissa

kehitetään syrjäytymistä vähentäviä toimintamalleja, joita levitetään ”Living Lab” -periaatteella toimivista pilottikouluista suomalaisiin kouluihin. Saunalahden koulun oppilaat ovat antaneet mallille nimen Resetti, joka tulee englannin sanasta reset ja tarkoittaa nollata tai asettaa alkutilaan. Kehittäjä Piia Ruutu, rehtori Hanna Sarakorpi ja emeritusprofessori Matti Rimpelä pohtivat toimintaa aloittaessaan, millaista koulussa toteutettavaa varhaisen tuen

mallia voitaisiin kehittää vaativan erityisen tuen oppilaan ja hänen vanhempiensa tueksi, ja tätä kautta vähentää muualle lähettämisen kulttuuria kouluissa. Läheteiden määrä ja paine erikoissairaanhoidon palveluihin kasvaa vuosittain. Moni perhe joutuu odottamaan tukea pitkiäkin aikoja. Toisaalta monet tuen tarpeista ovat sellaisia, että niihin on mahdollista ja järkevää tarttua tarttua. On maalaisjärjen mukaista tukea lasta niissä ympäristöissä, joissa hän viettää suurimman osan ajastaan. Resetissä on alusta asti ollut selvää, että toiminnan perusta on vuoropuhelussa sekä lasten ja aikuisten yhteistoiminnassa. Lisäksi Resetti-toiminnan kehittymiseen on vaikuttanut Ruudun oma tutkimus sairaalaopetuksen oppilaiden ja vanhempien koulukokemuksista sekä Helsingin opetustoimessa toteutetut ryhmäinterventiot.

Toimintaan pääsee mukaan

Tällä hetkellä Resettiä kokeillaan neljässä eri kunnassa ja toimintaa organisoidaan usean tahon yhteistoimintana. Kokeilutoiminta alkaa koulutuksella, johon mukaan toivotaan myös koulun keskeisiä yhteistyökumppaneita. On tärkeää, että koulutusprosessiin osallistuu koulun väen lisäksi kaikki yhteistoiminnan kannalta olennaiset tahot, esimerkiksi iltapäiväkerho, nuorisotoimi, perheneuvola ja kuntoutustahot. Tarkoitus ei ole, että toiminnan käytännön toteuttaminen jää opettajille ja avustajille.

Helsingissä kokeilutoiminta on alkanut kahdessa tuetussa erityisluokassa. Opetusmuoto on

tarkoitettu psyykkisesti oirehtivalle oppilaalle, joka tarvitsee erityisen paljon tukea opiskeluun ja jolla hoitosuhde lastenpsykiatriaan. Tässä kokeilussa HYKS lastenpsykiatria on ottamassa isompaa roolia luokan lasten ja henkilöstön sekä vanhempien tukemisessa. Kokeilun toimituksessa siitä saa laajemminkin hyödynnettävän mallin sellaisten luokkien tukemiseen, joissa on paljon erikoissairaanhoidon asiakkaita. Resetissä pyritään siis uudelleenorganisoimaan jo olemassa olevia resursseja.

Toivotamme lämpimästi tervetulleeksi mukaan kaikki Resetistä kiinnostuneet koulut ja kunnat. Valterissa on alkamassa ensi vuonna avoin koulutus. Toivoisimme, että kunnasta lähtee mukaan opetustoimen lisäksi laajasti eri organisaatioiden toimijoita esimerkiksi nuorisotoimesta, perheneuvolasta ja kuntoutustahoilta. Odotamme myös innolla, että pääsisimme aloittamaan ensimmäisen kokeilun varhaiskasvatuksessa.

Resetin ohjausryhmään kuuluvat opetusneuvos Pirjo Koivula Opetushallituksesta, dosentti Elina Kontu Helsingin yliopistosta, yllä lääkäri Kari Lappi HYKS lastenpsykiatriasta, erityisasiantuntija Jukka Mäkelä Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksesta, ohjelmajohtaja Tiina-Maija Toivola Me-säätiöstä, Terhi Ojala ja Piia Ruutu Oppimis- ja ohjauskeskus Valterista sekä osallistuvien kuntien edustajat. ■

Kiinnostuitko? Ota yhteyttä:

Piia Ruutu
Ohjaava opettaja
piia.ruutu@valteri.fi

